

30-01-2021

EZECHIEL WORDT TOT PROFEET AANGESTELD

Ezechiël 2 en 3

De roeping van Ezechiël

In Ezechiël 1 lezen wij dat God in een indrukwekkend visioen aan Ezechiël verscheen: God kwam in het visioen met al Zijn heerlijkheid en majesteit naar Zijn volk in het land van Babel. Ezechiël was verbluft. Verbaasd. Diep geraakt. Vol ontzag viel hij voor God op de grond.

Maar dan – vanaf hoofdstuk 2 - begint God tot hem te spreken. Als een oosterse koning beveelt God Ezechiël eerst te gaan staan. Zo ging dat in die tijd: als de koning kwam, moest je diep neerbuigen en je mocht pas opstaan, als de koning je daartoe bevel gaf. God gaf Ezechiël bevel om op te staan. En wat Ezechiël dan vertelt over deze gebeurtenis, vind ik heel mooi (vers 2): 'terwijl Hij tot mij sprak, kwam de Geest in mij. Hij deed mij op mijn voeten staan en ik luisterde.' Je zou, zoals Ezechiël misschien wel willen wegkruipen als je dat allemaal hebt gezien, als je zo dicht bij Gods heiligheid en majesteit bent..., maar Gods Geest werkte zo in Ezechiëls binnenste dat hij voor God kon gaan staan en luisterde als een knecht. De grote God Die je roept en Gods Geest Die je ervan binnen klaar voor maakt. Er gebeurt wat met je. Van buiten. En van binnen.

Ezechiël krijgt vervolgens van God een opdracht. Hij was aanvankelijk bestemd om priester te worden. Zijn vader was priester (1:3). Maar nu ver van het heiligdom van Jeruzalem af, krijgt hij een andere taak: profeet. Nu goed, een carrièreswitch, zou je kunnen denken. De omstandigheden zorgen ervoor dat je wat anders moet gaan doen. Maar het is veel groter dan dat. Veel ingrijpender. Die taak die Ezechiël krijgt..., de moed zinkt mij als predikant in de schoenen als ik het mij probeer voor te stellen: Ezechiël moet tot zijn volksgenoten daar in het land van Babel Gods woorden doorgeven, maar hij krijgt daarbij te horen dat zij totaal niet zullen luisteren. Zo'n zeven keer krijgt Ezechiël te horen dat het volk opstandig is, rebels ten opzichte van God. Ze zitten helemaal niet op die woorden te wachten, die straks door Ezechiël verteld moeten gaan worden. Waarom moet Ezechiël dan toch gaan spreken? Nou, zodat zij zich straks in ieder geval zullen herinneren dat er een profeet is geweest, zegt God (2:5). Zodat zij in ieder geval gewaarschuwd zijn. Ze kunnen straks niet zeggen: 'ja, maar dat hebben wij nooit geweten! Hoe hebben wij nu kunnen weten dat...?'. Nee, ze zullen straks voluit verantwoordelijk zijn, want ze hebben het duidelijk te horen gekregen..., maar niet willen horen. Het is zoals dat moment, waarop iemand zijn zoon of dochter waarschuwd: 'Doet het nu niet. Ik kan je niet tegenhouden, maar ik heb je gewaarschuwd. Zeg straks daarom niet dat ik je niet heb gewaarschuwd. Maar het is je eigen keuze.'

Als kind is dat heel irritant om dit van je vader of moeder te horen. En dat is het volgens mij ook precies, waar Ezechiël zo tegenop zag. Het volk zat echt niet te

wachten op deze woorden van Ezechiël. Zitten ze daar in Babylonië gevangen, als vluchtelingen, alles kwijt, zichzelf kwijt... en krijgen ze straks zulke oordeelswoorden van Ezechiël om hun oren geslingerd! Het volk zal daarvoor echt niet ontvankelijk zijn. God vertelde Ezechiël dat ze bijzonder koppig zijn. Hardleers. Ze hebben harde voorhoofden, zo staat er letterlijk in de tekst. Harde koppen. Maar daarom zal God Ezechiël ook hard maken. Nog harder dan diamant, zo krijgt Ezechiël te horen. Nog harder dan zij. Het zal straks hard tegen hard zijn.

'God zal hard maken', dat is precies de betekenis van de naam Ezechiël: 'God maakt sterk, God maakt hard'. Wat een verharding daar in het land van Babel. En wat een vreselijke taak krijgt Ezechiël. Niet voor niets zit hij na dat indrukwekkende visioen en na deze daaropvolgende opdracht zeven dagen onder zijn volksgenoten helemaal in zichzelf opgesloten. Totaal niet bereikbaar. Nee, bitter bedroefd en hevig ontdaan, zo staat er in onze vertaling. Ezechiël is verbitterd. En vol van woede, zo staat er letterlijk. Hij kan deze taak toch niet van God opgelegd krijgen? Maar Gods hand is sterk op hem, zo vertelt hij. Gods hand is niet troostend, opbeurend, maar houdt Ezechiël zeven dagen in de greep. Hoe kan God hem dit aandoen? Staat hij daar straks in zijn eentje tegenover zijn volk? Juist in zo'n tijd van gevangenschap, in zo'n situatie in een vreemd land heb je elkaar als volksgenoten toch hard nodig? Maar Ezechiël wordt afgezonderd van zijn volk, door God geroepen, en zal straks als een zonderling in zijn eentje staan tegenover zijn volk. Ezechiël is woest. Het duurt zeven dagen voor hij het eens is met zijn door God gegeven missie. De *mission impossible*.

Ik wil er nu drie dingen halen uit dit bijzondere en heftige gebeuren van Ezechiël en proberen om dat wat dichter bij het leven van u en jou te brengen. Drie dingen die van belang zijn voor je geloof in God en die ook van belang zijn voor als je morgen als christen weer gewoon je dagelijkse dingen gaat doen. Drie dingen: (1) de boodschap, (2) de ontvangers en (3) Ezechiël zelf. Het eerste en tweede zal ik wat kort houden, het derde wordt wat uitgebreider.

De boodschap

Als eerste die boodschap die Ezechiël moest brengen. Er staat niet precies in hoofdstuk 2 of 3 wat Ezechiël moest gaan vertellen, maar je hoeft maar een paar bladzijden door te bladeren en je ziet dat het echt een oordeelsboodschap was. De boodschap dat het volk bijzonder opstandig is, ongehoorzaam richting God. De boodschap dat God Jeruzalem daarom zal laten verwoesten. De boodschap dat het volk diep verdriet zal overkomen. Ja, ook uiteindelijk is er ook een mooie boodschap hoor, een boodschap van hoop en herstel, maar daarvoor moet je wel eerst door een heel zwaar en lang en diepernstig verhaal heen.

Bij mij gaan dan allemaal pastorale alarmbellen rinkelen: een volk in gevangenschap wordt verteld dat God hen *nog* veel harder zal gaan straffen? Maar op zo'n moment van ontheemd zijn, in zo'n troosteloze situatie heb je toch juist hoop nodig, troost, perspectief? Dat is dan ook wat andere profeten in Babel lieten horen: 'God zal snel uitkomst geven hoor, houd moed! De ballingschap zal niet lang meer duren, nog even volhouden.' Maar Ezechiël lijkt zijn volk juist dieper in de

put te moeten praten. Alsof hij bij een ongeluk staat te kijken en tegen de slachtoffers zegt: 'maar jullie reden ook veel te hard. Wat bijzonder onverstandig. Er staat je nog heel wat te wachten hoor: ziekenhuis, revalidatie.'

Wat is dat, dat Ezechiël zoiets moet gaan verkondigen? Zijn ze dan nog niet genoeg gestraft? Nou, dat is het juist. Het ging God volgens mij juist niet om die straf. Als God alleen maar straf wilde – als dat het enige doel van de ballingschap in Babel was: hen eens laten voelen wat ze Hem hadden aangedaan – dan zou Hij Ezechiël nooit hebben gestuurd. Maar God kwam juist in al Zijn majesteit en heerlijkheid Zijn volk in Babel opzoeken, zo zag Ezechiël in dat eerste visioen. Want het ging God niet om straf. Het dieptepunt Babel was niet bedoeld als *eindpunt*, maar als *keerpunt*. De pijn begonnen zij dan wel inmiddels wel te voelen, maar de geestelijke nood zagen zij nog niet. En daarom werd Ezechiël aangesteld. De pijn moest nog dieper gaan helaas. Het was nog te vroeg om te troosten. Ja, dat zou heel verleidelijk zijn geweest hoor om troostwoorden te spreken! Maar het zou een doekje voor het bloeden zijn, terwijl de echte wond nog gewoon open lag en vuil was. Ezechiël moest de wonden gaan schoonspoelen. En dat doet bijzonder pijn, zo weet iedereen die een open wond heeft gehad. Wat is het soms verleidelijk om pijn te verzachten, maar ondertussen stinkende wonden achter te laten. Om om de hete brij heen te draaien. Om confrontaties te vermijden. Maar God gaat in al Zijn pijn en teleurstelling de confrontatie wel aan. Wat een confronterende boodschap moest Ezechiël brengen: 'God is er helemaal klaar mee, volk! ... 'Maar toch wil Hij met jullie verder gaan', zo zal straks klinken.

De contouren van Pasen worden hier al zichtbaar: God Die het helemaal heeft gehad met Zijn volk, maar hen toch niet los kan laten. Het kost Hem alles wat Hij heeft, maar Hij heeft er – zo zien wij op Golgotha – dan ook alles voor over.

De ontvangers van de boodschap

Het tweede, wat ik zo ingrijpend vind – het tweede punt - dat is hoe die boodschap van Ezechiël dan wordt ontvangen. Wat is dat toch met hen? Ezechiël wordt gezegd dat hij nog beter naar een ander volk had kunnen gaan dat geen woord Hebreeuws kende, omdat die nog beter zouden luisteren dan zijn eigen volk. Wat is dat?

Ik kan het niet goed begrijpen..., maar wel volgen, want zo ging het steeds. Zo vertelt eeuwen later ook de Heere Jezus. Jezus vertelt op een keer een gelijkenis over wijngaardeniers die een wijngaard in pacht hebben. Steeds stuurt de Eigenaar knechten om de pacht te innen, maar die knechten van de Eigenaar worden een voor een weggestuurd, weggehoond, weggeschopt. Zo hebben zij gedaan met de profeten', zo vertelt Jezus. Het volk Israël – want die worden met die wijngaardeniers bedoeld – wilde de boodschap van God niet ontvangen, ze stonden niet open voor die knechten, ze dachten zelf heer en meester te zijn over hun geclaimde stukje. Uiteindelijk stuurde de Eigenaar Zijn Zoon. Maar die hebben zij zelfs gedood. Zie hier de lijn van Ezechiël naar Jezus toe.

Wat is dat toch? Die koppigheid? Die bikkelharde hoofden en stenen harten? Ik weet het niet, maar het is niet alleen Israël. Iemand wees hierbij op de kerk: juist waar de kerk zo gevestigd is, waar al eeuwenlang met

God mag worden geleefd en men door God is gezegend, juist daar kan men soms zo vastzitten in de eigen denkwereld en zo hardnekkig en onveranderlijk zijn. Niet open voor woorden die bevragen of gewoon pijn doen. Terwijl een zending in een niet-christelijk land soms zomaar vruchten van zijn werk kan zien, kan het er in een eeuwenoude gevestigde kerk soms zo vruchteloos aan toe gaan.

Ik ga dat nu niet een op een op onze eigen situatie leggen hoor, want je hebt dan toch allemaal de neiging om naar een bepaalde kerk of een bepaalde groep mensen in de kerk te kijken en niet naar jezelf - daar heb je het! - ik ga het niet allemaal een op een op onze situatie plakken, maar één ding hierover: ik vind heel ontdekkend dat armoedige, kwetsbare gemeenten in arme landen soms zo bloeien en groeien, terwijl een Westerse kerk met alle middelen en alle vrijheid zich in deze coronatijd afvraagt of er nog wel geloof zal overblijven na corona... Wat is er dan misgegaan bij ons? Wat voor geloof hebben wij dan? Is dit het, waar Jezus steeds tegenaan liep bij Zijn eigen volk? Terwijl heidenen voor Jezus op de knieën vielen, joegen Zijn eigen volksgenoten Hem de stad uit omdat Hij de boel op de kop gooide.

Mag Jezus in mijn knusse leventje de boel op de kop gooien?

Mag Hij de vinger op de zere plek leggen, ook al gaat de wond daardoor nog meer open?

Mag Gods Geest ons als kerk weer bij de kern van het geloof brengen en ons van onze eigenzinnigheid bevrijden en ons echt in dienst nemen?

Of moet de Geest van God maar eerst naar andere landen met andere talen, omdat die het beter verstaan..., omdat de taalbarrière vaak nog makkelijker is dan de geestelijke barrière? Een bekend spreekwoord luidt: 'een heiden bekeren is een christelijk werk, maar een christen bekeren is een heidens karwei.'

De bringer van de boodschap

Maar nu naar Ezechiël. Mijn derde punt. Want ik sta nu wel met hem mee te kijken naar de boodschap die hij moet brengen en naar de luisteraars die waarschijnlijk geen luisteraars zullen zijn, maar daar staat hij dan toch maar: in dienst genomen door God, met de hand van God die sterk op hem was. Ezechiël kon geen kant op, dan alleen Gods weg te gaan... ('Waarom moest ik Uw stem verstaan?') Zeven dagen was hij verbluft. Hoeveel dagen zou u nodig hebben om het met God eens te worden, als dit uw of jouw roeping zal zijn? Jona ging er vandoor, hij liet zich overboord gooien, 'liever dood dan'... Mozes verschulde zich achter zijn spraakgebrek. Jeremia vond zichzelf veel te jong en raakte depressief en wilde dood. Ezechiël horen wij dan niet reageren op God, maar ondertussen horen wij wel hoe moeilijk hij het er mee heeft gehad. Zeven dagen lang.

Nu moeten wij ook hier oppassen dat wij Ezechiëls situatie een op een op onze eigen situatie plakken – alsof wij allemaal zo geroepen worden – nee. Maar Ezechiël laat mij wel duidelijk zien wat het kan betekenen om in Gods Koninkrijk te dienen. In Gods Koninkrijk dienen, zo vertelde de Heere Jezus, betekent kruis dragen, jezelf verloochenen en Jezus volgen. Dat zijn geen fijne woorden voor een samenleving waarin iets

vooral goed moet voelen, bij je moet passen en er ook nog ruimte voor jezelf moet zijn.

Ik denk dat Ezechiël toentertijd ook voor alles en nog wat is uitgemaakt: zwartkijker, onheilsprofeet, psychisch niet helemaal in orde – als je ziet wat hij straks ook allemaal moet gaan uitbeelden namens God! Maar ook: volkomen onaangepast aan de huidige tijd, niet solidair met zijn volk, gewoon een zonderling.

En wat ik ook zo heftig vind: Ezechiël wordt ook heel geen perspectief geboden door God. Ja, later – misschien jaren na zijn dood – dan zullen zijn volksgenoten erkennen dat hij een profeet van de Allerhoogste is geweest. En dat is uitgekomen: het boek Ezechiël prijkt nu al eeuwenlang onder de grote profeten van het Oude Testament. Maar toen, in zijn eigen tijd, zag Ezechiël van zijn werk geen enkel resultaat. Het riep alleen maar weerstand op. Hij kwam alleen maar nog meer geïsoleerd te staan ten opzichte van de rest. Dat is wat?! Het enige criteria waar Ezechiël zijn werk mee kon beoordelen, was: ben ik trouw geweest aan mijn roeping? Ben ik trouw geweest aan God? Juist de weerstand die Ezechiël ervoer, was een teken van dat Ezechiël echt in dienst van God stond. Want: zij luisteren niet naar jou, omdat zij niet naar Mij luisteren, Ezechiël', zegt God (3:7)

Met welke criteria beoordelen wij ons werk, ons eigen leven, of onze gemeente? Het enige criteria waar Ezechiël zijn levenswerk beoordeelde, was: ben ik trouw geweest aan mijn roeping, ben ik trouw geweest aan God? Dus bijvoorbeeld niet: of een gemeente groeit, maar of een gemeente trouw is aan God, dat telt. Nou, dat zet alles op scherp. Maar dat geeft toch ook wel een stukje ontspanning in deze wereld van cijfers, prognoses en groeimodellen, waarmee je wordt geprezen of afgestraft. ... En wat je persoonlijke leven als christen betreft: 'niet of mensen waardering voor je hebben, maar of je God trouw bent geweest in je leven.'. Die vind ik dan weer lastiger, want dat komt wel heel dicht bij die zwakke plekken van eigenlijk-bevestiging-nodig-hebben en wel-gezien-willen- worden. Maar Ezechiël zag geen enkel resultaat, ondervond alleen maar tegenstand, het enige wat telde was zijn trouw aan God!

Nu moet je jezelf ook niet al te snel een Ezechiëlspositie aan gaan meten hoor! Ik heb eens gehoord van een ambtsdrager die in zijn enthousiasme bijzonder veel schade veroorzaakte, maar al de kritiek af serveerde met 'ik ben alleen aan God verantwoording schuldig'. Maar voor hem zou een beetje kijken naar 'hoe komt het nu dat ik zoveel weerstand ondervind' wel handig zijn geweest... Het lezen van Ezechiël 2 en 3 roept volgens mij op tot iets anders, namelijk: *stoppen met kijken naar wat het je kost en wat het je brengt en dat stoppen met kijken naar resultaten, maar puur God willen dienen...* Ezechiël werd niets minder gevraagd dan dat. Durven wij het aan?

Ezechiël werd op de heftige weg die hij had te gaan op twee manieren door God geholpen.

Ten eerste: Ezechiël werd door God hard gemaakt, zoals zijn naam ook al aangaf. Weerbaar. Ondanks het gebrek aan resultaten en bijval. Zoals eeuwen geleden Maarten Luther: 'hier sta ik, ik kan niet anders'. Zoals Martin Luther King, die met zijn toespraak een grens

trok tegen het alomtegenwoordige racisme. Zoals de Nederlandse pater Van der Lugt, die op zijn post bleef in Syrië, ook al werd hij vervolgens vermoord. Zoals de christen politicus in de Tweede Kamer. Zoals die christelijke onderwijzer die bewust op een openbare school werkt. Of die moeder van het pleeggezin. Of de jongen in de klas, die ziet hoe men met elkaar omgaat maar voor de ander opkomt. Weinig resultaat misschien, maar voluit dienst aan God.

Ezechiël werd hard gemaakt, weerbaar en... hij kreeg een boekrol te eten. Over dat bijzondere beeld ga ik nu niet te veel zeggen – want het is tijd om te stoppen – maar de woorden van God gingen door Ezechiël heen. Ze werden hem eigen. Gods woede en liefde, Gods oordeel en genade, Gods afschuw en diepe betrokkenheid..., het ging letterlijk door Ezechiël heen. En als die woorden van God, dat geloof door je heen gaat..., nou, dan sta je sterk. Dan kan je heel wat weerstanden aan.

Wat hebben wij veel gezien van de boodschap die Ezechiël moest overbrengen... en de ontvangers van de boodschap die zo moeilijk konden ontvangen... en van de positie van Ezechiël zelf. Durft u het aan met deze God? Makkelijk wordt het niet voor je. Maar wie haalt het in zijn hoofd om in deze complexe, verworpen wereld met makkelijke woorden aan te komen?

Stel je in dienst van God.

Laat Zijn woorden door je heen gaan.

En kijk niet naar resultaten, maar naar de liefde en ontferming van God voor koppige mensen zoals wij. Dan komt al het andere ook in een ander licht te staan.

